

Välfärdsområdesstyrelsen 27.05.2024 § 74

§ 74

Svar på den av ledamot Cederlöf och ledamot Wickström och 27 andra ledamöter inlämnade fullmäktigemotionen Säkerställande av skolpsykologtjänster som närservice (VOF)

Beredning och upplysningar:
Ahlström Mari
Harakka Tuija
fornamn.efternamn@luvn.fi

Förslag

Välfärdsområdesdirektör Svahn Sanna

Välfärdsområdesstyrelsen beslutar föreslå välfärdsområdesfullmäktige att välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. ge följande svar på fullmäktigemotionen:

Bakgrund:

I motionen framförs utmärkt att en försvagning av elevhälsans psykologtjänster också kan leda till ökat användning av andra tjänster. Genom att satsa på förebyggande tjänster minskar vi användningen av tyngre tjänster. I fullmäktigemotionen konstateras det också helt korrekt att enbart distanstjänster inte räcker till att till alla delar svara på det växande behovet av stöd. Elevhälsotjänster, inklusive psykologtjänster, ska i regel ordnas som närservice vid läroanstalter precis som det i fullmäktigemotionen framhålls.

I början av 2023 överfördes 69 ordinarie psykologer inom elevhälsan till välfärdsområdet från kommuner och andra utbildningsanordnare. Enligt den lagstadgade dimensioneringen som trädde i kraft i augusti 2023 skulle minst 114 psykologer ha behövts, det vill säga personalbristen bland psykologerna var då 39 procent. När välfärdsområdet inledde sin verksamhet var studeranden vid över hundra läroanstalter eller läroanstaltsenheter helt utan psykologtjänster. Det finns nu 24 fler ordinarie psykologer än vad utbildningsanordnarna hade före övergången till välfärdsområdet. Välfärdsområdet har fått rekryterat både nyutexaminerade och erfarna psykologer, också många psykologer som tidigare har arbetat i området har kommit tillbaka för att arbeta i Västra Nylands välfärdsområde.

I augusti 2023 trädde en lagstadgad dimensionering i kraft om psykologer inom elevhälsan, vilket innebär att antalet studerande kan vara högst 780 per psykolog. Behovet av psykologer inom elevhälsan har alltså ökat avsevärt sedan hösten 2023. Bristen på psykologer inom elevhälsan i Västra Nylands välfärdsområde har halverats under välfärdsområdets första verksamhetsår (ett tillskott på 24 ordinarie psykologer). Studerandenas tillgång till psykologtjänster har också förbättrats, och studerande i alla läroanstalter i området har nu möjlighet att personligen diskutera med en psykolog inom elevhälsan. Dimensioneringen beräknas separat för varje psykolog, det vill säga inte som ett genomsnitt för välfärdsområdet. Välfärdsområdena tävlar om psykologer och en rekryteringsfördel är att arbetsområdena hålls rimliga för att uppnå dimensioneringen. Detta ökar på kvaliteten på

psykologernas arbete och på deras välbefinnande i arbetet. Att utvidga arbetsområdena skulle innebära en betydande ökning av arbetsbelastningen (redan nu är arbetsbelastningen för psykologer inom elevhälsan hög enligt undersökningar om välbefinnande i arbetet), och detta skulle i sin tur leda till uppsägningar och en ökande brist på psykologer.

Ekonomi:

När elevhälsans psykologtjänster överfördes till Västra Nylands välfärdsområde, överfördes det inte tillräckligt med befattningar och kalkylerad finansiering från alla kommunerna för att täcka verksamheten av psykologtjänster, vilket har bidragit till att öka välfärdsområdets ekonomiska underskott. Om den nuvarande bristen på psykologer skulle täckas med inhyrd arbetskraft på plats i läroanstalterna, skulle detta innebära en budgetöverskridning på flera miljoner euro i psykologenheten, vilket tjänsteinnehavarna inte har lagstadgade rättigheter till. Det finns ett ekonomiskt åtagande för att minska inhyrd arbetskraft, och det finns också statlig styrning om detta, vilket också underlättar rekryteringen av psykologer till egen verksamhet.

För närvarande räcker anslagen i psykologenhetens budget inte för att rekrytera psykologer i enlighet med dimensioneringen (det saknas lönedel för cirka 14 psykologer) och användningen av budgeten för inhyrd arbetskraft skulle ytterligare minska det ekonomiska möjligheterna att anställa egna psykologer. Att anställa psykologer som egen arbetskraft i enlighet med dimensioneringen skulle överskrida lönebudgeten för psykologenheten med 1,3 miljoner euro. År 2024 allokeras psykologenhetens tillgängliga anslag för inhyrd arbetskraft i huvudsak till anställning av egna psykologer samt köp av undersökningstjänster. För priset av en inhyrd psykolog får man nästan tre egna psykologer. Välfärdsområdet har således inte ekonomiska möjligheter att komplettera utbudet genom att upphandla tjänster från privata aktörer, så att tillgången till skolpsykologtjänsterna som närservice kan tryggas i alla kommuner i välfärdsområdet.

Ordnande av tjänster:

De budgeterade pengarna för inhyrd arbetskraft för 2024 har redan nu nästan helt omvandlats till egen arbetskraft (det finns fortfarande lönedel att anställa 2–3 psykologer). Eftersom en del av läroanstalterna i Västra Nylands välfärdsområde saknar psykologtjänster, har man sedan våren 2023 infört en centraliserad psykologtjänst så att det åtminstone ska finnas begränsade psykologtjänster tillgängliga för alla läroanstalter. Med pengar reserverade för inhyrd arbetskraft har man kunnat öka antalet egna psykologer, och ökningen är större än de årsverken av inhyrd arbetskraft som tidigare har köpts in. Den centraliserade tjänsten ger studerande möjlighet att diskutera med en psykolog. Dessutom ordnar vi vid behov korta bedömnings- och stödperioder samt erbjuder också läroanstalternas personal konsultation och en frågestund varje vecka.

Den centraliserade tjänsten kan vid behov också implementeras i områdets familjecenter eller läroanstalter, men tjänsten är klart mer begränsad än tjänsten av en psykolog som utsetts till läroanstalten. Studeranden och vid behov hans eller hennes vårdnadshavare behöver inte ta sig till Esbo för att få centraliserad psykologtjänst. Den centraliserade psykologtjänsten är tillfällig, tills det finns ekonomiska förutsättningar att anställa psykologer som arbetar på plats och tjänsterna fås på en nivå som motsvarar dimensioneringen. Detta kräver dessutom framgång i rekryteringen av psykologer i den utmanande nationella rekryteringssituationen.

Sammanfattning:

Att behålla anställda psykologer, till exempel genom att tillhandahålla arbetshandledning, utbildnings- och arbetsförhållanden för att minimera uppsägningar, är en prioritet för att möjliggöra närservice. Psykologenheten rekryterar fler psykologer till när servicen när det finns ekonomiska förutsättningar för det. Med dessa potentiella framtida rekryteringar kommer antalet studerande vid den centraliserade tjänsten att minska, vilket gör det möjligt att omvandla den centraliserade psykologresursen till när service vid läroanstalter. Utöver de rekryteringar som för närvarande budgeteras från hyresanslagen, kommer man under 2024 att rekrytera till när servicen förutsatt att psykologenhetens ekonomiska situation tillåter det. Den centraliserade tjänsten som ersätter utsedda psykologer vid läroanstalter kommer då att ersättas av de här kommande rekryteringarna.

och

2. konstatera att fullmäktigemotionen är slutbehandlad.

Behandling

Under behandlingen lämnade ledamot Wickström följande ändringsförslag, som ledamot Myllyniemi understödde:

”Till beslutet fogas en ny punkt 2: En utredning om tillgången till skolpsykologer kommer att presenteras för styrelsen senast i slutet av september. Samtidigt ska behovet av att skaffa skolpsykologer från den privata sektorn bedömas. Målet ska vara att erbjuda skolpsykologtjänster som närtjänster i varje kommun åtminstone som en mobil tjänst.”

Ordföranden förklarade diskussionen avslutad. Ordföranden frågade om ledamot Wickströms ändringsförslag kan godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig detta, konstaterade ordföranden att välfärdsområdesstyrelsen godkände ledamot Wickströms ändringsförslag enhälligt.

Ledande sakkunnig Vehmas och ekonomidirektör Rajahalme avlägsnade sig från sammanträdet under behandlingen av detta ärende kl. 12.26.

Beslut

Välfärdsområdesstyrelsen beslutade enhälligt föreslå välfärdsområdesfullmäktige att välfärdsområdesfullmäktige beslutar

1. ge följande svar på fullmäktigemotionen:

Bakgrund:

I motionen framförs utmärkt att en försvagning av elevhälsans psykologtjänster också kan leda till ökat användning av andra tjänster. Genom att satsa på förebyggande tjänster minskar vi användningen av tyngre tjänster. I fullmäktigemotionen konstateras det också helt korrekt att enbart distanstjänster inte räcker till att till alla delar svara på det växande behovet av stöd. Elevhälsotjänster, inklusive psykologtjänster, ska i regel ordnas som när service vid läroanstalter precis som det i fullmäktigemotionen framhålls.

I början av 2023 överfördes 69 ordinarie psykologer inom elevhälsan till välfärdsområdet från kommuner och andra utbildningsanordnare. Enligt den lagstadgade dimensioneringen som trädde i kraft i augusti 2023 skulle minst 114 psykologer ha behövts, det vill säga personalbristen bland psykologerna var då 39 procent. När välfärdsområdet inledde sin verksamhet var studeranden vid över hundra läroanstalter eller läroanstaltsenheter helt utan psykologtjänster.

Det finns nu 24 fler ordinarie psykologer än vad utbildningsanordnarna hade före övergången till välfärdsområdet. Välfärdsområdet har fått rekryterat både nyutexaminerade och erfarna psykologer, också många psykologer som tidigare har arbetat i området har kommit tillbaka för att arbeta i Västra Nylands välfärdsområde.

I augusti 2023 trädde en lagstadgad dimensionering i kraft om psykologer inom elevhälsan, vilket innebär att antalet studerande kan vara högst 780 per psykolog. Behovet av psykologer inom elevhälsan har alltså ökat avsevärt sedan hösten 2023. Bristen på psykologer inom elevhälsan i Västra Nylands välfärdsområde har halverats under välfärdsområdets första verksamhetsår (ett tillskott på 24 ordinarie psykologer). Studerandenas tillgång till psykologtjänster har också förbättrats, och studerande i alla läroanstalter i området har nu möjlighet att personligen diskutera med en psykolog inom elevhälsan.

Dimensioneringen beräknas separat för varje psykolog, det vill säga inte som ett genomsnitt för välfärdsområdet. Välfärdsområdena tävlar om psykologer och en rekryteringsfördel är att arbetsområdena hålls rimliga för att uppnå dimensioneringen. Detta ökar på kvaliteten på psykologernas arbete och på deras välbefinnande i arbetet. Att utvidga arbetsområdena skulle innebära en betydande ökning av arbetsbelastningen (redan nu är arbetsbelastningen för psykologer inom elevhälsan hög enligt undersökningar om välbefinnande i arbetet), och detta skulle i sin tur leda till uppsägningar och en ökande brist på psykologer.

Ekonomi:

När elevhälsans psykologtjänster överfördes till Västra Nylands välfärdsområde, överfördes det inte tillräckligt med befattningar och kalkylerad finansiering från alla kommunerna för att täcka verksamheten av psykologtjänster, vilket har bidragit till att öka välfärdsområdets ekonomiska underskott. Om den nuvarande bristen på psykologer skulle täckas med inhyrd arbetskraft på plats i läroanstalterna, skulle detta innebära en budgetöverskridning på flera miljoner euro i psykologenheten, vilket tjänsteinnehavarna inte har lagstadgade rättigheter till. Det finns ett ekonomiskt åtagande för att minska inhyrd arbetskraft, och det finns också statlig styrning om detta, vilket också underlättar rekryteringen av psykologer till egen verksamhet.

För närvarande räcker anslagen i psykologenhetens budget inte för att rekrytera psykologer i enlighet med dimensioneringen (det saknas lönebudget för cirka 14 psykologer) och användningen av budgeten för inhyrd arbetskraft skulle ytterligare minska de ekonomiska möjligheterna att anställa egna psykologer. Att anställa psykologer som egen arbetskraft i enlighet med dimensioneringen skulle överskrida lönebudgeten för psykologenheten med 1,3 miljoner euro. År 2024 allokeras psykologenhetens tillgängliga anslag för inhyrd arbetskraft i huvudsak till anställning av egna psykologer samt köp av undersökningstjänster. För priset av en inhyrd psykolog får man nästan tre egna psykologer. Välfärdsområdet har således inte ekonomiska möjligheter att komplettera utbudet genom att upphandla tjänster från privata aktörer, så att tillgången till skolpsykologtjänsterna som närservice kan tryggas i alla kommuner i välfärdsområdet.

Ordnande av tjänster:

De budgeterade pengarna för inhyrd arbetskraft för 2024 har redan nu nästan helt omvandlats till egen arbetskraft (det finns fortfarande lönedel att anställa 2–3 psykologer). Eftersom en del av läroanstalterna i Västra Nylands välfärdsområde saknar psykologtjänster, har man sedan våren 2023 infört en centraliserad psykologtjänst så att det åtminstone ska finnas begränsade psykologtjänster tillgängliga för alla läroanstalter. Med pengar reserverade för inhyrd arbetskraft har man kunnat öka antalet egna psykologer, och ökningen är större än de årsverken av inhyrd arbetskraft som tidigare har köpts in. Den centraliserade tjänsten ger studeranden möjlighet att diskutera med en psykolog. Dessutom ordnar vi vid behov korta bedömnings- och stödperioder samt erbjuder också läroanstalternas personal konsultation och en frågestund varje vecka.

Den centraliserade tjänsten kan vid behov också implementeras i områdets familjecenter eller läroanstalter, men tjänsten är klart mer begränsad än tjänsten av en psykolog som utsetts till läroanstalten. Studeranden och vid behov hans eller hennes vårdnadshavare behöver inte ta sig till Esbo för att få centraliserad psykologtjänst. Den centraliserade psykologtjänsten är tillfällig, tills det finns ekonomiska förutsättningar att anställa psykologer som arbetar på plats och tjänsterna fås på en nivå som motsvarar dimensioneringen. Detta kräver dessutom framgång i rekryteringen av psykologer i den utmanande nationella rekryteringssituationen.

Sammanfattning:

Att behålla anställda psykologer, till exempel genom att tillhandahålla arbetshandledning, utbildnings- och arbetsförhållanden för att minimera uppsägningar, är en prioritet för att möjliggöra närservice. Psykologenheten rekryterar fler psykologer till när servicen när det finns ekonomiska förutsättningar för det. Med dessa potentiella framtida rekryteringar kommer antalet studerande vid den centraliserade tjänsten att minska, vilket gör det möjligt att omvandla den centraliserade psykologresursen till närservice vid läroanstalter. Utöver de rekryteringar som för närvarande budgeteras från hyresanslagen, kommer man under 2024 att rekrytera till när servicen förutsatt att psykologenhetens ekonomiska situation tillåter det. Den centraliserade tjänsten som ersätter utsedda psykologer vid läroanstalter kommer då att ersättas av de här kommande rekryteringarna.

2. att en utredning om tillgången till skolpsykologer kommer att presenteras för styrelsen senast i slutet av september. Samtidigt ska behovet av att skaffa skolpsykologer från den privata sektorn bedömas. Målet ska vara att erbjuda skolpsykologtjänster som närtjänster i varje kommun åtminstone som en mobil tjänst.

och

3. konstatera att fullmäktigemotionen är slutbehandlad.

Redogörelse

Ledamöterna Karin Cederlöf och Henrik Wickström och 27 andra ledamöter lämnade på välfärdsområdesfullmäktiges sammanträde den 12 december 2023, § 92, in en motion om att säkerställa skolpsykologtjänsterna som närservice.

I fullmäktigemotionen föreslås att beredningen för våren 2024 presenterar en servicemodell för beslutsfattandet som säkerställer skolpsykologtjänsterna även som närservice. Dessutom föreslås att

området utreder riktlinjer för när det är nödvändigt att komplettera utbudet genom att upphandla tjänster från privata aktörer så att tillgången till skolpsykologtjänsterna som närservice kan tryggas i alla kommuner i välfärdsområdet.

Enligt 26 § i förvaltningsstadgan har fullmäktigeledamöterna rätt att lämna in motioner i frågor som hänför sig till välfärdsområdets verksamhet. På en motion som inte påverkar budgeten och som undertecknats av minst 15 fullmäktigeledamöter ska välfärdsområdesstyrelsen så fort som möjligt men senast ett halvt år efter att motionen lämnats in förelägga ett svar för behandling i välfärdsområdesfullmäktige.

Bilaga

- 1 Valtuutettu Cederlöfin ja valtuutettu Wickströmin valtuustoaloite: Koulupsykologipalveluiden turvaaminen lähipalveluna / Ledamot Cederlöfs och ledamot Wickströms fullmäktigemotion: Säkerställande av skolpsykologtjänsterna som närservice

Tilläggsmaterial

För kännedom

Verkställighet

Beslutshistoria